

Een liedje, een verhaaltje en een recept met de letter P

*Plompaart en zijn wuuetje ze zijn te merkt gegaan.
Drie uurtjes voor de dage, dage. dage, dage,
Drie uurtjes voor den dage. Ze zijn te merkt gegaan.
Als ze te Burburg kwamen, te Burburg op de merkt,
ze braken al de eiers en de butter viel in `t slijk.*

The image shows a musical score for the song 'Plompaart en zijn wuuetje'. It consists of three staves of music in 6/8 time, written in a simple, folk-like style. The lyrics are written below the notes. The first staff starts with 'Plomp-aert en zy wu - ve - tje ze zyn te merkt ä - gaen, drie'. The second staff continues with 'uer - tjes voor den da - ge, da - ge, da - ge, da - ge, drie'. The third staff concludes with 'uer - tjes voor den da - ge, ze zyn te merkt ä - gaen.' The music is simple, using mostly quarter and eighth notes.

Bourbourg (Nederlands: Broekburg of Burburg) is een gemeente in het Franse Noorderdepartement. De gemeente is een kantonhoofdplaats en ligt in het arrondissement Duinkerke in de Franse Westhoek (in Frans-Vlaanderen).

Het kluchtliedje 'Plompaard en zijn wijfje' een van de varianten in Van Duyse (1905). Oudste vindplaats ca. 1604.

Door de mondelinge overleveringsgeschiedenis ontstaan er bij volksliedjes tijdsgebonden en plaatsgebonden varianten in tekst en melodie (die soms veel, maar soms slechts één of enkele woorden of noten van elkaar verschillen). Elke plek waar een variant is opgetekend, wordt een 'vindplaats' genoemd. Alle varianten van een liedje samen vormen het 'liedcomplex'.

De ene variant is niet 'beter' of 'juister' dan de andere (de oorspronkelijke, 'juiste' liedtekst en melodielijn zijn immers niet meer bekend). Daarom wordt er in het academische liedonderzoek bij traditionele volksliedjes altijd het hele liedcomplex bestudeerd. In de Nederlandse Liederbank (van het Meertens Instituut) zijn alle bekende varianten van volksliedjes aan elkaar gekoppeld door middel van een tekstnorm. Zo is er een indruk te krijgen van zo'n liedcomplex. Soms is wel vast te stellen dat een bepaalde variant het meeste voorkomt, dat een tekst in de loop der tijd meer verbasterd raakt, of dat een variant in de loop van de tijd steeds meer de boventoon gaat voeren.

Als voorbeeld het liedje 'Klompertje en zijn wijfje die gingen eens vroeg opstaan' (een kluchtliedje over een boer en zijn vrouw die naar de markt gaan; onderweg echter breken de eieren en valt de boter in het slijk). De Nederlandse Liederbank bevat 49 varianten van dit liedje (het liedcomplex).

Alleen al het incipit kan zeer verschillen, bijvoorbeeld:

- Plompert en syn wyveken / Die waren vroegh opgestaen (ca. 1604)
- Klompertje en zijn wijfje / Die gingen vroeg op stap (1830)
- Klompertjen en zijn wijfjen, / Die zouën vroeg opstaen (1856)
- Plompaert en zyn wuvetje / Ze zyn te merkt egaen (1885)
- Jan Plompaert en zyn wuvetje, / Ze stougen ä keer vroeg op (ca. 1900)

Maar ook komen naamsvarianten voor als: 'Klinkaart en zijn wijveken'; 'Boer Knappertje en zijn vrouwtje'; 'Bommeltje en zijn wijfje'; 'Jan Flinkoart me' zijn wijveke'; 'Janneken en Mieke'; en 'Anna en Marietje'. Ook in de rest van de liedtekst en van de melodie zijn vele (grote en kleinere) varianten aan te wijzen.

De oorspronkelijke liedschrijver is niet meer bekend en er is geen bron met de oorspronkelijke 'juiste' tekst. Er zijn enkel 49 vindplaatsen waar een variant van het liedje is opgetekend uit de volksmond. Daarom worden deze tezamen bestudeerd als liedcomplex. Het optekenen van varianten uit de volksmond kan ook een einde maken aan het proces van variërende overdracht. Zo gauw één bepaalde variant in een gezaghebbend liedboek of op een veel gebruikte website wordt vermeld, kunnen overige varianten namelijk verdwijnen. De schriftelijke versie wordt dan beschouwd als de 'officiële' versie van dat lied. Scholieren of koren gaan het liedje uit dat gevestigde liedboek zingen (zoals gebeurde met bijvoorbeeld de veel gebruikte bundel Nederlands volkslied) en het volksliedje komt eigenlijk weer in de staat van een cultuurlied (een lied met een vaste tekst en melodie voor de actieve zangbeoefening). De wetenschappelijke databank van het Meertens Instituut, de Nederlandse Liederbank, tonen zo uitgebreid mogelijk alle varianten en de overleveringsgeschiedenis van elk lied.

Hartig taart

- Aantal: 6
- Bereidingstijd: 10 min
- Wachtijd: 25 min
- Klaar in: 35 min

Een hele simpele maar oh zó lekkere preitaart ondersteboven, een hartige tarte tatin taart. Gevuld met heel veel prei, mosterd crème fraîche en ei, gemaakt met bladerdeeg.

Recept

Dit hartig taart recept komt uit het boek van Mari plukt de dag, een heerlijk boek vol verhalen, tips en trucs en fantastische recepten. Helemaal niet moeilijk, lekker vers, uit eigen tuin en recepten met de seizoenen mee. Varieer met de topping op de hartige taart, verschillende soorten veldsla, spinazie en een lekkere vinaigrette met sjalotjes is aan te raden!

Ingrediënten

- 5 eieren
- 1 el grove mosterd
- 5 el crème fraîche
- 5 preien fijn in ringen
- 10 takjes kervel
- 1 rol bladerdeeg
- verse peper

optioneel

- 2 tomaten
- 75 gr geraspte belegen kaas

Zó maak je preitaart op z'n kop

1. Verwarm de oven voor op 180 graden. Breek 1 ei en houd de eidooier daarvan apart. Klop het overgebleven eiwit los met de andere eieren, met mosterd en crème fraîche.
2. Meng er prei, kervel en peper naar smaak door, en eventueel de kaas.
3. Bekleed een platte ovenschaal kreukvrij met bakpapier en schenk het mengsel erin. Leg de plak bladerdeeg erover; vouw daarbij de randen iets naar binnen, zodat ze straks een laag opstaand korstje vormen.
4. Klop de achtergehouden dooier los met een paar druppels water, bestrijk het deeg ermee en prik er met een vork een paar keer doorheen zodat het niet al te erg zal rijzen. Zet in de oven en laat in ongeveer 25 minuten de vulling stollen en het deeg goudbruin bakken.
5. Zet een plank op de vorm van de preitaart, draai het geheel om en trek het bakpapier eraf. Beleg eventueel met dunne plakjes tomaat of zet zó op tafel. Ik kies voor een groene frisse sla, geniet van je preitaart op z'n kop.